

INSTITUTE OF SOCIAL SCIENCES
AND HUMANITIES
SKOPJE

БИЛТЕН

Институт за општествени и хуманистички науки - Скопје

Број 65 / 2022

СОДРЖИНА

- ЗАПИСНИК од шеесет и петтата седницата на Научно-наставниот совет на Институтот за општествени и хуманистички науки - Скопје
- Извештај: Катерина Колева
- Извештај: Зорица Николова
- Извештај: Андријана Ѓелевска

ЗАПИСНИК

од шеесет и петтата седница на Научно-наставниот совет на Институтот за општествени и хуманистички науки - Скопје

На 15ти јуни 2022 се одржа шеесет и петтата седница на Научно-наставниот совет на Институтот за општествени и хуманистички науки - Скопје во состав:
проф. д-р Дона Колар Панова, проф. д-р Катерина Колозова, проф. д-р Калина Лечевска, проф. д-р Викторија Боровска, проф. д-р Ана Блажева, доц. д-р Ристо Караков, доц. д-р Здравко Савески, проф. д-р Маја Мухиќ, проф. д-р Бранимир Јовановиќ, доц. д-р Тихомир топузовски; асс. Александар Саздовски

ДНЕВЕН РЕД на шеесет и петтата седница на Научно-наставниот совет,

НАУЧНО-НАСТАВЕН СОВЕТ

15 јуни, 2022

Дневен ред на 65 седница на Советот:

1. Усвојување на нацрт Записникот од 64-та седница на Научно-наставниот совет на Институтот за општествени и хуманистички науки - Скопје;
2. Одлука за закажување на одбрана на магистерскиот труд на тема: "Услови во Република Северна Македонија за економско и психолошко зајакнување на родителите со одземено родителско право, со цел брза и квалитетна реинтеграција на децата од згрижувачките семејства во нивните биолошки семејства", на студентката Андријана Гелевска;
3. Одлука за закажување на одбрана на магистерскиот труд на тема: "Сексуалното вознемирање како форма на родово базирано насилиство врз цисродови и трансродови жени: застапеност, разлики и последици врз менталното здравје", на студентката Зорица Николова;

Записник од 65-та седница на Советот:

1. Усвојување на нацрт Записникот од 64-та седница на Научно-наставниот совет на Институтот за општествени и хуманистички науки - Скопје; Советот

едногласно со усвои нацрт Записникот од 64-та седница на Научно-наставниот совет на Институтот за општествени и хуманистички науки - Скопје

2. Одлука за закажување на одбрана на магистерскиот труд на тема: "Услови во Република Северна Македонија за економско и психолошко зајакнување на родителите со одземено родителско право, со цел брза и квалитетна реинтеграција на децата од згрижувачките семејства во нивните биолошки семејства", на студентката Андријана Ѓелевска; Советот донесе одлука за закажување на јавна одбрана на магистерскиот труд на тема: "Услови во Република Северна Македонија за економско и психолошко зајакнување на родителите со одземено родителско право, со цел брза и квалитетна реинтеграција на децата од згрижувачките семејства во нивните биолошки семејства", на студентката Андријана Ѓелевска, да се одржи на 12.07.2022 година.

3. Одлука за закажување на одбрана на магистерскиот труд на тема: "Сексуалното вознемирање како форма на родово базирано насилиство врз цисродови и трансродови жени: застапеност, разлики и последици врз менталното здравје", на студентката Зорица Николова; Советот донесе одлука за закажување на јавна одбрана на магистерскиот труд на тема: "Сексуалното вознемирање како форма на родово базирано насилиство врз цисродови и трансродови жени: застапеност, разлики и последици врз менталното здравје", на студентката Зорица Николова, да се одржи на 29.06.2022 година.

4. Разно.

-За оваа точка немаше дискусија.

Записничар,
Д-р Викторија Боровска

15.06.2022, во Скопје

INSTITUTE OF SOCIAL SCIENCES
AND HUMANITIES

SKOPJE

аучно-наставниот совет на Институтот за општествени и хуманистички науки-Скопје, на седницата, одржана на 19.04.2022 година, донесе Одлука за формирање Комисија за оценка и одбрана на магистерскиот труд под наслов **Локалната власт и децентрализацијата во Република Северна Македонија – со посебен осврт на општините од Југоисточниот плански регион**, поднесена од кандидатката Катерина Колева, во состав: проф. д-р Катерина Колозова, проф. д-р Калина Лечевска и проф. д-р Ана Блажева.

Комисијата се заблагодарува за укажаната доверба и откако го прегледа магистерскиот труд, на Научниот совет го поднесува следниов:

ИЗВЕШТАЈ

1. Библиографска белешка за кандидатката

Катерина Колева е родена на 22.07.1995 во Струмица. Во 2016 година дипломира на отсекот на политички науки на Правниот Факултет Јустинијан Први во Скопје. Катерина има неколку годишно искуство со волонтерски ангажмани во повеќе организации, а во моментов работи како претседател на Здружението за промоција и унапредување на културните вредности кај младата популација - СЕАМ ИФЕС, Скопје.

2. Кус опис на трудот

2.1 Предмет на трудот е степенот на децентрализација на дел од општините во југоисточниот дел на Северна Македонија како: Гевгелија, Богданци, Дојран, Валандово, Струмица, Босилово, Василево и Ново Село.

2.2 Целта на трудот е разработување на теоријата за децентрализацијата и локалната самоуправа, како и проценка на сознанијата на граѓаните за поимот и процесот на децентрализација.

2.3 Структура на трудот

Магистерскиот труд на Катерина Колева, **Локалната власт и децентрализацијата во Република Северна Македонија – со посебен осврт на општините од Југоисточниот плански регион** е напишан на 110 страници, од кои 103 се основен текст на тезата, а останатите се користена литература и додаток.

Магистерскиот труд е составен од следните поглавја:

- Вовед
- I дел: Децентрализација
- II дел: Методолошка рамка
- Заклучок

INSTITUTE OF SOCIAL SCIENCES
AND HUMANITIES
SKOPJE

Во Воведот кандидатката дава појаснување на процесот на децентрализација и тоа што ќе биде детално обработено во трудот. Воедно, Колева го објаснува фокусот на предметот на ова истражување односно реалниот степен на децентрализираност на локалната самоуправа на дел од општините од Југоисточна Македонија во кои влегуваат: Гевгелија, Богданци, Дојран, Валандово, Струмица и Босилово.

Најобемниот дел од овој магистерски труд е **Првиот дел**, каде кандидатката опширно го објаснува поимот, значењето, потребите и видовите на децентрализација. Колева преку светски примери дава опис на видовите на децентрализација: фискална, политичка и административна. Воедно, таа ги објаснува и улогите на локалната власт, централната власт и граѓанското општество во системот на децентрализирана локална власт. На крајот од поглавјето, кандидатката се фокусира на процесот на децентрализација во Северна Македонија. Таа го обработува процесот на децентрализација во земјава со посебен осврт на Југоисточниот плански регион. Нејзините заклучоци се дека после Скопскиот плански регион, овој има најдинамичен економски раст со застапеност од сите стопански сектор иако станува за претежно земјоделско подрачје. Исто, таа ги наведува и добрите и лошите страни на Југоисточниот плански регион, како и добрите можности, но и заканите што може да се појават на ова подрачје.

Во **II методолошки дел**, кандидатката го појаснува сопственото квантитативно истражување направено преку анкета врз 814 граѓани од општини во состав на Југоисточниот плански регион: Гевгелија, Богданци, Дојран, Валандово, Струмица и Босилово. Според Колева, со ова истражување се добило генерален приказ за состојбата на децентрализација на локалната самоуправа за развојот на овој плански регион. Таа тута ги поставува истражувачките прашања за трудот кои опфаќаат: какво е законското право за учество во процесот на креирање политики, кој е статусот на граѓанинот во локалната самоуправа, каква е неговата информираност за јавните политики на локалната власт, колку е транспарентна и достапна локалната власт, колкаво е задоволството на граѓаните од општинските услуги и колкава е политизираноста во општинската администрација?

Во **Заклучокот**, кандидатката констатира дека децентрализацијата е најважна за демократскиот напредок на една држава. Притоа, таа ги потврдува потребните мерки за целосна политичка, фискална и административна децентрализација. Кандидатката ги наведува и заклучоците од сопственото емпириско истражување дека генерално граѓаните не се запознаени со своето право за целосно учество во процесите на креирање политики во нивната локална самоуправа; дека постои нездадоволство кај нив од работата на своите општини, како и постоењето на непотизам и корупција во работата на општините. Како препораки таа наведува: поголема едукација за сопствените права на граѓаните, поголема транспарентност и отчетност на општините, како и поголемо вклучување на младите во процесите на локалната самоуправа.

INSTITUTE OF SOCIAL SCIENCES
AND HUMANITIES
SKOPJE

3. Заклучни констатации и предлог

Врз основа на претходно изнесеното, Комисијата заклучи дека магистерскиот труд **Локалната власт и децентрализацијата во Република Северна Македонија – со посебен осврт на општините од Југоисточниот плански регион**, поднесена од кандидатката Катерина Колева дава придонес во областа на студиите на политики од аспект на нови податоци и емпириска анализа на темата зададена во насловот. Трудот е првенствено дескриптивен а не аналитички, а неговиот придонес се состои во деталниот преглед и увид во состојбите кога станува збор за предметот на истражување.

Трудот е структуиран на јасен и прегледен начин и е поткрепен со релевантна библиографија. Со него, кандидатката докажува дека ги совладала научно-истражувачките и методолошки постапки во изработката на самостоен научен труд.

Врз основа на увидот на трудот и врз основа на горе изнесените заклучок, Комисијата позитивно го оценува магистерскиот труд на Катерина Колева под наслов **Локалната власт и децентрализацијата во Република Северна Македонија – со посебен осврт на општините од Југоисточниот плански регион**. Комисијата има чест да му предложи на Научно-наставниот совет на Институтот за општествени и хуманистички науки – Скопје да ѝ одобри јавна одбрана на кандидатката.

Скопје, 05.05.2022

КОМИСИЈА ЗА ОЦЕНКА И ОДБРАНА:

1. Д-р Ана Блажева, вонреден професор, член на комисијата

2. Д-р Калина Лечевска, вонреден професор, член на комисијата

3. Д-р Катерина Колозова, редовен професор, член на комисијата

Научно-наставниот совет на Институтот за општествени и хуманистички науки-Скопје, на седницата, одржана на 20.05.2022 година, донесе Одлука за формирање Комисија за оценка и одбрана на магистерскиот труд под наслов Сексуалното вознемирање како форма на родово базирано насилиство врз цисродови и трансродови жени: Зорица Николова, во состав: проф. д-р Калина Лечевска, проф.д-р Викторија Боровска и проф.д-р Ана Блажева.

Комисијата се заблагодарува за укажаната доверба и откако го прегледа магистерскиот труд, на Научниот совет го поднесува следниов:

ИЗВЕШТАЈ

1. Биографска белешка за кандидатката

Зорица Николова е родена на 03.08.1983 година во Скопје. Таа е лиценциран психолог, магистар по правно-криминолошки науки и семеен системски советник. Во досегашното професионално искуство има ангажман во повеќе невладини и владини институции, како и реализирани меѓународни проекти, работејќи психосоцијална поддршка, психодијагностика и психолошко советување на маргинализирани заедници како осудени луѓе, луѓе кои се уживатели на наркотични средства, луѓе кои се идентификуваат како ЛГБТИ+, како и луѓе кои се жртви на дискриминација и насилиство. Исто така работела и семејна динамика и релации, позитивно родителство, развој на вештини и способности кај деца, додека моментално е професионално ангажирана во Магнетик Групација како менаџер за човечки ресурси.

2. Кус опис на трудот

2.1 Предмет на овој труд е секуналното вознемирање врз цисродовите и трансродовите жени, неговата застапеност, како и разликите помеѓу овие категории жени во поглед на последиците што ги остава секуналното вознемирање врз нивното ментално здравје.

2.2 Целта на трудот е да се истражат разликите во степенот на самодоверба, самосвесност и чувство на вина и срам кај цисродови и трансродови жени.

INSTITUTE OF SOCIAL SCIENCES
AND HUMANITIES
SKOPJE

2.3 Структура на трудот

Магистерскиот труд на Зорица Николова, **Сексуалното вознемирање како форма на родово базирано насилиство врз цисродови и трансродови жени: застапеност, разлики и последици врз менталното здравје**, е напишан на 122 страници, од кои 86 се основен текст на тезата, а останатите се користена литература.

Магистерскиот труд е составен од следните поглавја:

- Вовед
- Поим на насилиство
- Поим, дефиниција и карактеристики на секуналното вознемирање
- Легислатива на секуналното вознемирање во РСМ
- Истражувачки дел
- Заклучок

Во **Воведот**, Николова ја образложува примарната идеја на истражувањето за секуналното вознемирање врз цисродовите и трансродовите жени, пред сè фокусирајќи се прашањето тоа дали секуналното вознемирање како форма на родово базирано насилиство насочено кон лица со различна секуална ориентација и/или родов идентитет се карактеризира со истите родови динамики и мотивации како родово базираното насилиство или следува поразличен пат. Во овој дел кандидатката дава приказ на трендовите на глобално ниво во поглед на родовобазираното насилиство односно секуналното вознемирање во светот.

Во поглавјето **Поим на насилиство**, кандидатката дава општ осврт на поимот насилиство. Николова во овој дел говори за тоа како жените се сепак најмногу изложени на ризик да бидат жртви на насилиство бидејќи историски постоеле нееднакви односи на моќ помеѓу мажите и жените. Значаен е и увидот дека насилиството е повеќефакторски феномен и дека високата ескалација на насилиството ги еродира општествените вредности неопходни за соживот и почитување на правата на другите луѓе, вклучително и правото на живот. Николова дава и приказ на меѓународни и регионални документи за човекови права што го дефинираат поимот, потоа на формите на родово базирано насилиство, на секуално насилиство и секуално вознемирање и етиологија на секуналното насилиство. Еден од клучните делови во ова поглавје е делот за теориите на секуално насилино однесување, каде се издвоени мултифакторски теории, како најкомплетни теории што комбинираат повеќе фактори за да го објаснат секуалното насилино однесување.

Во поглавјето **Поим, дефиниција и карактеристики на секуналното вознемирање**, е дефиниран поимот, како и тоа што сè опфаќа секуалното вознемирање. Во овој дел

INSTITUTE OF SOCIAL SCIENCES
AND HUMANITIES
SKOPJE

се наведени гледиштата околу причините и постоечките теории кои даваат увид од повеќе агли во поимот сексуалното вознемирање. Наведени се социокултурните теории, особено феминистичката социокултурна теорија, потоа организациската теорија, теоријата за прелевање на половите улоги, биолошката теорија, како и социјално-когнитивна теорија. Сепак, Николова, како најсеопфатна ја зема теоријата на четири фактори која претставува мултифакторска теорија што ги инкорпорира клучните компоненти на претходно наведените еднофакторски теории. Во овој дел се дава осврт и на сексуално вознемирање кај лица со различна сексуална ориентација и/или родов идентитет, односно сексуално вознемирање и последиците кај цисродови и трансродови жени.

Во поглавјето за **Легислативата на сексуалното вознемирање во РСМ**, кандидатката дава историски осврт на легислативата поврзана со сексуалното насилиство и вознемирање во РСМ. Овој дел ја опфаќа и легислативата на сексуалното вознемирање во ЕУ и позитивни практики.

Во **Истражувачкиот дел**, кандидатката го образложува нејзиниот методолошки пристап и изборот на истражувачки техники за прибирање на емпириски податоци. Покрај истражувачките прашања, кандидатката наведува хипотези кои ги тестира со помош на соодветни статистички тестови за тестирање на хипотезите. Овој дел ги содржи и добиените резултати од истражувањето, дискусиите како и лимитациите во спроведеното истражување.

Во **Заклучокот**, Николова по извршената анализа на податоците изведува заклучоци поврзани со предметот на истражување базирани на целокупната истражувачка евиденција. Заклучоците даваат и насоки кон тековните и идните истражувања на оваа тема.

3. Заклучни констатации и предлог

Врз основа на претходно изнесеното, Комисијата заклучи дека магистерскиот труд **Сексуалното вознемирање како форма на родово базирано насилиство врз цисродови и трансродови жени: застапеност, разлики и последици врз менталното здравје**, поднесена од кандидатката Зорица Николова дава иновативен научен и теориски придонес во областа на интердисциплинарните родовите студии, гледани низ прозмата на психолошките науки и менталното здравје. Тезата е аргументациски издржана, а кандидатката покажува академска зрелост во самата изведба на трудот. Нејзината упатеност во најновите трендови од областа што е предмет на истражување, како и умешноста за аплицирање на соодветни статистички техники дава значајно ниво на длабочина на анализата.

INSTITUTE OF SOCIAL SCIENCES
AND HUMANITIES
SKOPJE

Трудот е структуриран на јасен и прегледен начин и е поткрепен со релевантна библиографија. Со него, кандидатката докажува дека ги совладала научно-истражувачките и методолошки постапки во изработката на самостоен научен труд.

Врз основа на увидот на трудот и врз основа на горе изнесениот заклучок, Комисијата позитивно го оценува магистерскиот труд на Зорица Николова под наслов **Сексуалното вознемирување како форма на родово базирано насилиство врз цисродови и трансродови жени: застапеност, разлики и последици врз менталното здравје**. Комисијата има чест да му предложи на Научно-наставниот совет на Институтот за општествени и хуманистички науки – Скопје да ѝ одобри јавна одбрана на кандидатката.

Скопје, 01.06.2022

КОМИСИЈА ЗА ОЦЕНКА И ОДБРАНА:

1. Д-р Викторија Боровска, вонреден професор, членка на комисијата

В. Боровска

2. Д-р Ана Блажева, вонреден професор, членка на комисијата

Ана Блажева

3. Д-р Калина Лечевска, вонреден професор, членка на комисијата

Калина Лечевска

Институт за општествени и
хуманистички науки

бр. 98/2022

14.06.2022 год.
СКОПЈЕ

Научно-наставниот совет на Институтот за општествени и хуманистички науки-Скопје, на седницата, одржана на 20.05.2022 година, донесе Одлука за формирање Комисија за оценка и одбрана на магистерскиот труд под наслов Услови во Република Северна Македонија за економско и психолошко зајакнување на родителите со одземено родителско право, со цел брза и квалитетна реинтеграција на децата од згрижувачките семејства во нивните биолошки семејства, поднесена од кандидатката Андријана Гелевска. Комисијата е во состав: Проф. д-р Бранимир Јовановик, проф. д-р Калина Лечевска и проф. д-р Ана Блажева.

Комисијата се заблагодарува за укажаната доверба и откако го прегледа магистерскиот труд, на Научниот совет го поднесува следниов:

ИЗВЕШТАЈ

1. Биографска белешка за кандидатката

Андријана Гелевска е родена на 30.09.1989. година, во Скопје. Во 2012 година, дипломира на отсек социјална работа на Филозофски факултет - Скопје. Во својата биографија, Андријана има бројни граѓански, активистички и хуманитарни ангажмани. Во моментов е вработена како социјален работник во СОС Детско село - служба за советување - Скопје.

2. Кус опис на трудот

Предмет на овој труд е утврдување на можностите за зајакнување на улогата на државата при превенирање на состојбите кои водат до одземање на децата од нивното биолошко семејство, согласно најдобриот интерес на децата.

Целта на трудот е да ја истражи потребата за креирање нови политики за реинтеграција на децата без родители и без родителска грижа, од алтернативна грижа, во нивните биолошки семејства, како и истражување на условите за превентивно делување кај семејства во ризик.

3. Структура на трудот

Магистерскиот труд на Андијана Гелевска, Услови во Република Северна Македонија за економско и психолошко зајакнување на родителите со одземено родителско право, со цел брза и квалитетна реинтеграција на децата од згрижувачките семејства во нивните биолошки семејства, е напишан на 108 страници, од кои 90 се основен текст на тезата, а останатите се содржината на трудот, апстрактот на македонски и на английски јазик и користената литература.

Магистерскиот труд е составен од следните поглавја:

- Вовед
- Теоретски пристап
- Преглед на литература
- Методологија
- Анализа и интерпретација на резултатите
- Заклучни сознанија и препораки

Во Воведот, Гелевска ја образложува примарната идеја на истражувањето и дава приказ за состојбите на социјалната држава и улогата на системот на социјалната заштита во Република Северна Македонија.

Во поглавјето кое се однесува на **Теоретскиот пристап**, Гелевска дава општ осврт околу теориската основа на овој труд. Во овој дел кандидатката ги опишува основните истражувачки поими, како што се: родителско право, право на детето, одземање на родителското право, сместување во згрижувачко семејство, мал групен дом, реинтеграција во биолошкото семејство. Таа дава осврт и за тоа каква е општата состојба во земјата во делот на алтернативна грижа. Овој дел го содржи и историјатот на малите групни домови во Република Северна Македонија, вклученоста на граѓанскиот сектор во социјалните, здравствените и образовните услуги.

Во поглавјето **Преглед на литература**, е даден преглед на истражувањата спроведени во РСМ за улогата на државата и НВО во делот на превенција и јакнење на семејствата во ризик. Овој дел ги опфаќа и компаративните програми за превентивно делување и згрижување на деца во две социјално развиени држави, Шведска и САД.

Делот за **Методологијата** ги опфаќа предметот на истражување, целта на истражувањето, истражувачките прашања, методолошкиот пристап на истражувањето алатките за истражување. Во овој дел е образложен и користениот примерок.

Во поглавјето за Анализа и интерпретација на резултатите, прикажани се резултатите добиени од испитувањето на мислењето на вработените во Превентивни програми, Институции за згрижување на деца без родители и без родителска грижа и Центрите за социјална работа. Во овој дел се претставени и резултатите од интервјуата спроведени со вработени во ЈУ Центар за социјални работи - Скопје. Покрај овие емпириски истражувања, во овој дел се претставени и резултатите добиени од анализата на прашалниците спроведени кај корисниците на услугите мал групен дом. Последниот тип на истражување, квантитативно истражување за потребите на овој труд е онлајн анкетата со прашалник наменет за општата популација на територија на Република Северна Македонија во поглед на социјалната заштита и грижа во земјата.

Во Заклучните сознанија и препораки, Гелевска по извршената анализа на податоците изведува препораки во поглед на социјалната држава и улогата на системот на социјална заштита во Република Северна Македонија. На крајот се наведуваат и заклучоците поврзани со предметот на истражување базирани на целокупната истражувачка евиденција. Заклучоците даваат насоки кон тековните и идните истражувања на оваа тема.

3. Заклучни констатации и предлог

Врз основа на претходно изнесеното, Комисијата заклучи дека магистерскиот труд Услови во Република Северна Македонија за економско и психолошко зајакнување на родителите со одземено родителско право, со цел брза и квалитетна реинтеграција на децата од згрижувачките семејства во нивните биолошки семејства, поднесена од кандидатката Андријана Гелевска дава научен и теориски придонес во областа на студиите на политиките, гледани низ прозмата на социјалната самата изведба на трудот.

Трудот е структуриран на јасен и прегледен начин и е поткрепен со релевантна библиографија. Со него, кандидатката докажува дека ги совладала научно-истражувачките и методолошки постапки во изработката на самостоен научен труд.

Врз основа на увидот на трудот и врз основа на горе изнесениот заклучок, Комисијата позитивно го оценува магистерскиот труд на Андријана Гелевска под наслов Услови во Република Северна Македонија за економско и психолошко зајакнување на родителите со одземено родителско право, со цел брза и квалитетна реинтеграција на децата од згрижувачките семејства во нивните биолошки семејства. Комисијата има чест да му предложи на Научно-наставниот совет на Институтот за општествени и хуманистички науки – Скопје да ѝ одобри јавна одбрана на кандидатката.

Скопје, 14.06.2022

КОМИСИЈА ЗА ОЦЕНКА И ОДБРАНА:

1. Д-р Бранимир Јовановиќ, вонреден професор, член на комисијата

Bm-

2. Д-р Ана Блажева, вонреден професор, членка на комисијата

Oleec

3. Д-р Калина Лечевска, вонреден професор, членка на комисијата

KL